

Piše: Josip VRIČKO
josip.vricko@oslobodjenje.ba

HDZBiH, slijedom izbornih rezultata, suvereno kontrolira četiri županije, a (još) ima i stanovitih izgleda i u petoj. Ipak, iz stolnoga grada nije prema Banjoj Luci, kao što jeste u slučaju Izetbegović, otišao nikakav odgovor na ponudu da od dvije-tri županije sklepuju Herceg-Bosnu. A moglo se, primjerice, laktaškome Bobanu replicirati sa: To je utopija! Budući nije, naslućuje se kako bi uskoro po (boljoj?) polovici Mostara, a o Širokome Brijegu da i ne govorimo, mogao osvanuti grafit -parafraza onog ratnog i mitskog sarajevskog

Neka je i ko fildžan, samo da je Herceg-Bosna?!

Vrlo je zanimljiva, mada ne i neočekivana reakcija HDZ-a BiH na ocjenu novoizabranog bošnjačkog člana Predsjedništva BiH Bakira Izetbegovića u beogradskoj Politici kako je to što najjača hrvatska stranka zaziva treći entitet čista utopija. Kad nije moglo '92. u onakvoj konstelaciji odnosa, zašto bi moglo 2010, pita se, ali samo retorički Izetbegović II. Iz (zapadnoga) Mostara stigao je žuran odgovor, kojim - pokušavaju - Komšićeva i Radmanovića novoga cimera uvjeriti kako nije riječ o utopiji, nego o realnom konceptu decentralizirane države sa četiri teritorijalne jedinice sa sjedištima u Mostaru, Banjoj Luci, Tuzli i Sarajevu. Što je, u biti, ista ona Čovićeva stara priča o hrvatskom entitetu i stolnom, odnosno, sad već, stolnim gradovima. Zanimljivo je, međutim, da ni stožerna stranka, a niti stožernik osobno nisu ni prstom (ni mišom) maknuli kada je, otprilike u isto vrijeme kao i Izetbegović u svom nastupnom interviu, Milorad Dodik svome (starom) mostarskom drugu Draganu Čoviću ponudio da "Hrvati objedine svoje dvije-tri županije i naprave ono što je nekada bila Herceg-Bosna".

Riječ je, međutim, o prilično reduciranoj ponudi; HDZBiH, naime, slijedom izbornih rezultata suvereno kontrolira četiri županije, a (još) ima i stanovitih izgleda i u petoj. Ipak, iz stolnoga grada nije prema Banjoj Luci, kao što jeste u slučaju Izetbegović, otišao nikakav odgovor. A moglo se, primjerice, laktaškome Bobanu replicirati sa: To je utopija! Budući nije, naslućuje se kako bi uskoro po (boljoj?) polovici Mostara, a o Širokome Brijegu da i ne govorimo, mogli osvanuti grafiti: Potpiši, Dragane, Herceg-Bosnu, ma nek je ko fildžan!

O čemu će, vjerujem biti riječi i u četvrtak, kada će se, kako je najavljeno, susresti čelnici vodeće hrvatske i srpske stranke. Zapravo, Čoviću kao jedini sugovornik na projektu obnove Herceg-Bosne i jeste ostao samo eresovski vožd. Razgovori s Ljubicevom devedesetkom i Lijanovićevim boljitikom, što su prethodili povijesnome četvrtku kada će HDZ i SNSD i službeno vezati zastave, pokazali su kako ovaj drugi uopće nije sugovornik o ovoj temi. A onaj prvi jeste za preustroj, ali nipošto ne onako kako to vidi mostarsko-banjolučki zbraćimljeni tandem, već je blizak

konceptu (ekonomske) regionalizacije. Uostalom, jučerašnji su mi Čovićevi sugovornici, uoči sučeljavanja s njim, kazali kako su se odazvali iz, više-manje, političke pristojnosti. Dojam je kako nitko praktički ne očekuje ništa od ovih prvih poslijebiranih kontakata. Štoviše, usprkos tomu što stariji HDZ, putem medija pod svojom kontrolom, danima navješćuje veliku hrvatsku koaliciju, čini se kako su već svi odabrali svoju, dakle - drugu stran(k)u. Iz rečenoga je bjelodano s kim će Čović, ali, makar ne trenutačno, nema previše dvojbe ni glede toga gdje će devedesetka i Boljitač; već gotovo dogovorena crveno-zelena koalicija je njihov vjerojatni izbor.

Znakovito je, međutim, kako u ovotjednom hadezeovom itinereu nije bilo mjesta za HSPBiH, koji će prvi put u svojoj povijesti imati zastupnika u državnom Parlamentu. Jedan od razloga bi mogao biti to što je pravaški lider Zvonko Jurišić, odmah nakon što je Čović, ne bez teatralnosti, obznanio svehrvatsko okupljanje, kazao kako je to poziv u maglu. Iz čega se dalo iščitati kako nisu veliki izgledi da sastanka uopće dođe. I drugo,

kada bi do njega došlo, teško da bi dugo trajao.

Nije, dakako, Jurišiću mrska priča o hrvatskom entitetu u okviru međunarodno priznatih bh. granica, ali za pravaše, baš kao i za devedesetku, Posavina je rana neprebolna. A kako duet Dodik&Čović (a tercu im povremeno daje i Tihić) ustrajno ponavlja kako je Republika Srpska nedodirljiva kategorija, tu doista nema velike priče. Odnosno, kada bi počela, stožernik bi morao zaboraviti eresovskoga vođu.

Velika bi, pak, mogla biti priča koju je Jurišić zametnuo najavljujući blokiranje rada državnih institucija, ukoliko se nastavi preglasavanje Hrvata. Istina, taj pravaški prvak nije siguran jesu li i druge hrvatske (parlamentarne) stranke spremne na ovu radikalnu opciju. No, siguran je da kako radikalna situacija - u kojoj su trenutno Hrvati - zahtijevaju radikalne poteze. Jasno, Izetbegović mlađi bi i za ovu (hrvatsku) najavu kazao da je utopija. Ne treba je, međutim, nipošto ignorirati. Dapače, treba i o njoj voditi računa tijekom slaganja vlasti u državi u kojoj su tri naroda zgurana u dva entiteta; od kojih je jedan gotovo (etnički) čist.

Irci veći Bosanci od Bakire i Gavrila

Kakva je razlika između intelektualaca iz Dublina i onih iz Sarajeva? U tome što prvi braneći BiH, brane evropske ideale, a drugi, uz časte izuzetke, brane nezaslužene pozicije u društvu oboljelom od ksenofobije

Uponedjeljak je skupina eminentnih umjetnika Republike Irske uputila pismo - peticiju šefu diplomatije ove zemlje Michaelu Martinu, tražeći od njega da se Srbiji ne da zeleno svjetlo za dalje evropske integracije - konkretno, da se ne ratificira Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju - dok se Ratko Mladić nalazi na slobodi. Irski umjetnici, što bi se postratnim rječnikom reklo, osvjeđeni prijatelji Bosne i Hercegovine, nisu to radili zbog toga što ih Mirsad Purivatra iz godine u godinu dvori na Sarajevu Film Festivalu i voda ih po dubrovačkim uvalama (borova), nego iz čistog ideala koji bi trebao, valjda, da razdvaja angažiranog umjetnika, odnosno intelektualca, od onog kojeg krasi malograđanština, učmalost stava, politika nezamjeranja, ukratko, merhaba, čaršijo, na sve četiri strane.

Pored ostalih, Jim Sheridan, Neil Jordan, Terry George, Hugh O'Connor, a prije svih režiserka i književnica Juanita Wilson (nedavno režirala film po romanu Slavenke Drakulić "Kao da me nema"), digli su svoj glas protiv ne zato što mrze Srbiju, nego zato da ukažu na dvoiličnost kako beogradskog režima, tako i eurokrata u briselskom sjedištu: Prvi zbog straha drugih od jačanja nacionalističkih opcija dobijaju vjetar u leđa

na putu ka članstvu u Evropskoj uniji; Drugi ne žele da čuju glavnog tužitelja Haškog tribunala Sergeja Brammertza, koji nedvosmisleno ponavlja: Kada dalje integracije Srbije ne budu više uvjetovane hapšenjem Ratka Mladića i Gorana Hadžića, dvojica hajduka će zauvijek živjeti u sreći i slobodi! I ne samo to, Brammertz dodaje, beogradska obećanja u srazu su sa stanjem na terenu, gdje nereformirane strukture (obavještajne, vojne, kakve već) glume jatake generalu Mladiću.

"Želite li vi u odabranom društvu državu koja ili nije u stanju da uhapsi odbjeglog ratnog zločinca ili to ne želi", pitao je nedavno irske parlamentarce američki analitičar i naturalizirani Sarajlija Kurt Bassuener, apelujući na demokratske vrijednosti na kojima počiva Evropska unija. Zaista, zašto silna želja Berlina, Pariza, Rima... da pošalju poruku kako Beograd, čiji navijači ubijaju strane državljane na domaćem i stranom terenu, nevladine ekstremističke organizacije uz amin visokodostojnika Srpske pravoslavne crkve tuku se s policijom koja štiti seksualne manjine, fudbalski fanatici zgoditke proslavljaju uz parolu "Nož, žica, Srebrenica", dijeli iste, evropske vrijednosti?

Čini se da odgovor leži u nama, taman koliko i u Tadićevoj hipokriziji. Recimo,

akademik Muhamed Filipović je jučer u stranačkom glasilu Saveza za bolju budućnost Fahrudina Radončića u tekstu pod egidom "Katedra" bukvalno napisao kako njemačka kancelarka Angela Merkel slijedi politiku Adolfa Hitlera! Nema tome ni mjesec, isti je autor na istom mjestu povodom procesa Ejupu Ganiću napisao kako sve što dolazi iz Engleske - smrdi. Pošto je riječ o aktuelnom intelektualnom consigliereu tajkuna i tvrdolinijaša Radončića, očigledno je da onih stotinu hiljada Bošnjaka koji vjeruju u SBB i akademikove teorije, slažu se sa tezom: Švabo, Francuz, Englez i Talijan - sve go četnik do četnika! Ko ne vjeruje, reis Cerić će mu dohaberiti demanti, ipak je on Phileas Fogg bošnjačke današnjice!

Ili, kako bi naši irski prijatelji, kolege Angeline Jolie, inače ambasadora dobre volje UNHCR-a, dočekali vijest da im stanovita Bakira Hasečić, koja se ustoličila (dođuše, ne sama od sebe, nego uz svesrdnu pomoć politike) u ideju cjelokupne ratne žrtve, bude glavni cenzor njihove umjetnosti? Nisam siguran da je Hasečić svjesna vlastitog štetočinstva, pogrešnosti, nedostatka manira. Zapravo, siguran sam da nije: Nije se osušio muhur što je Gavri lo Grahovac ipak u tehničkom ministar-

skom mandatu dao na (tehničku?) odluku da holivudska starleta ipak može snimiti nekoliko kadrova u Federaciji, a Hasečić je obećala kako ne odustaje od svojih nakana da joj se Angelina lično zakune svom svojom i usvojenom djecom kako Srbin neće silovati Bošnjakinju, a onda se ona u njega zaljubiti.

Postoje neke indicije kako je cijela stori-ja potekla zbog toga što određene filmsko-producentske strukture bliske branitelju bošnjačkih žrtava, Grahovcu, nisu dobile priliku da sa Jolie podijele profit od filma, što bi se poklopilo sa motivima vlasnika Pinka Željka Mitrovića, koji je uradak na neviđeno proglasio -antisrpskim.

I, šta na kraju da kaže briselskim birokratima koji sva balkanska nacionalna plemena gledaju kao u pet dekagrama iste budale, ksenofobe, sitnošćarske trgovce vlastitom (i tuđom, i tuđom) nesrećom, mediokritete željne pet minuta slave, nedotupavne političke duše, misionare koji bi da cenzuriraju umjetnost i umjetnike koji se boje kazati svoj stav o istom? Ništa. Tek da su junaci i istinski bosanski patriote u smislu promoviranja istinskih evropskih vrijednosti likovi s početka ovog teksta, a nikako ne bakire, gavrila, fahrudini i tunje.